

*Н. Б. Чернова, викл.,
кафедра іноземних мов ФМЕіМ
Н. А. Шамхалова, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ФЕФ*

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВУЗІ

Важливість перекладу вже давно визнана у сучасному суспільстві. Різні галузі національних економік у країнах світу широко користуються перекладом для отримання інформації щодо науково-технічного прогресу. Переклад є також досконалим засобом збагачення мов та культур різних країн. Завдяки безперервним постійним контактам у суспільній, політичній, економічній, культурній та інших сферах, лексичний склад різних мов постійно збагачується. Наприклад, такі слова, як бартер, менеджмент, маркетинг, комп'ютер та багато інших стали невід'ємною частиною словникового складу різних мов.

На нашу думку, аспект перекладу не має бути панівним у навчанні іноземній мові, але ігнорувати його також неможна, оскільки в багатьох випадках він є не тільки найбільш ефективним, але також єдиним можливим засобом у досягненні необхідної мети. Це стосується, зокрема, навчання ділової іноземній мові, де студенти мають вміти вірно перекладати ділову кореспонденцію, документацію та інше. Важливим моментом у навчанні перекладу є розуміння різних рівнів перекладу та підбір відповідного методу до певного типу перекладу. Наприклад, для письмового перекладу ділової кореспонденції основним методом є трансформаційний, який передбачає знаходження відповідних структур у мові оригіналу (source language) та мові перекладу (target language). Переклад офіційних документів докорінно відрізняється від перекладу художніх творів, який надає повну свободу перекладачеві у виборі еквівалентів і є скоріше мистецтвом, між простою передачею змісту. На відміну від художніх текстів, офіційні документи складаються за відповідними стандартами, що притаманні як мові оригіналу, так і мові перекладу. У сучасній лінгвістиці стандартні текстові структури, призначені для передачі інформації, називаються фреймами (frames). Це сталі мовні структури зі змінними елементами — слотами (slots). До змінних елементів належать дати, власні назви, адреси та інше. Головним завданням перекла-

дача офіційних документів є знаходження у мові перекладу відповідних еквівалентів текстових фреймів мови оригіналу, а також чітке розуміння структури речень, граматичних, синтаксичних та лексичних особливостей обох мов.

У викладанні англійської мови особливу увагу треба приділяти труднощам перекладу з рідної мови на іноземну та навпаки. Ключовим моментом у процесі перекладу є передача змісту висловлення, тому у багатьох випадках недоцільно шукати окремого слова у фразі. Наприклад, словосполучення «стіл знахідок» передається англійською мовою як «lost and found», «надати комусь слово» передається як «to give smb. permission to speak» або «to give smb. the floor», «мити посуд» — «to do the washing-up» і т. п. Отже, подібні словосполучення передаються англійською мовою за допомогою інших лексичних та граматичних форм.

Для адекватного перекладу з української мови на англійську необхідно враховувати предметну ситуацію, котра відображає предмети, що згадуються в українському тексті, та зв'язки між ними. Наприклад, ситуація, коли людина «сидить поклавши ногу на ногу», англійською передається словами «with one's knees crossed», а «плівка на молоці» передається за допомогою іншого поняття «milk with skin on it». Розглянемо ще один приклад, коли необхідно враховувати ситуацію і контекст при перекладі. Коли ми говоримо про *відрахування* якоїсь суми грошей, тобто віднімання з більшої суми, звичайно, беремо за основу дієслово *deduct* і утворюємо від нього іменник *deduction*. Але при перекладі словосполучення *відрахування у пенсійний фонд* слід керуватися логікою дії, тобто замість *deductions from*, що в даному випадку буде мати протилежне значення, треба вжити *contributions to (the pension fund)*.

Треба звертати увагу студентів на складнощі вибору лексичного відповідника в англійській мові, коли відомі нам синоніми не є рівнозначними і фактично ми маємо справу з різними англійськими словами, які українською виражені одним словом. Влучним прикладом є українське дієслово *оцінювати*. У значенні бути вдячним — це (to) *appreciate*; у значенні давати оцінку — (to) *assess, evaluate, estimate*; нарешті, у значенні встановлювати ціну (товару) — (to) *price*. Те ж саме стосується вірного вибору відповідника в українській мові. Так, англійській іменник *yield* залежно від контексту може мати такі значення — *врожай; виробіток; вихід (продукції); дохід; видобуток; корисна робота*.

Таким чином, все вищезгадане має бути предметом особливої уваги у виборі методичних прийомів та засобів у навчанні пере-

кладу студентів КНЕУ на факультеті МЕіМ та на всіх інших факультетах у тих групах, які вивчають дисципліну «Іноземна мова фахового спрямування. Поглиблений рівень».

Ми переконані, що правильний методичний підхід до навчання перекладу, вибір тих чи інших методів викладання та організація самостійної роботи студентів у цьому напрямку складають основу успішного та ефективного формування навичок та вмінь студентів у перекладі з іноземної мови на рідну та навпаки, що, безперечно, є важливим для їхньої майбутньої діяльності.

О. П. Юцкевич, старш. викл.,
кафедра німецької мови

З ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМАНДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному світі знання та володіння іноземною мовою є не стільки престижно, скільки необхідно. Процес глобалізації вимагає сьогодні принаймні володіння однією іноземною мовою. Особливо велику роль при цьому приділяється студентам, адже саме вони повинні стати майбутньою елітою нашого суспільства та на рівні представляти його поряд з іншими. Для цього потрібно мати не лише загальні знання, а й знання іноземних мов, що говорить про високий рівень освіченості людини та рівень самої освіти у країні.

Знання іноземної мови збільшує світогляд людини, дає можливість на основі знань розглядати ту чи іншу проблему не лише суб'єктивно (керуючись не лише застарілими принципами, а також менталітетом), а й враховуючи різні джерела, думки та погляди.

Що ж стосується ринку праці, то на сьогоднішній день він вимагає від робітника не вузької направленості вмінь та знань, а широкого бачення проблеми ще й загалом, розглядаючи її з різних сторін, з різних точок зору.

У вихованні та підготовці спеціалістів, які відповідають вимогам сучасного ринку праці, велика роль надається викладачу, який не тільки дає знання, а зацікавлює студента, спонукає його